

Швиданенко Генефа Олександрівна
к.е.н., професор, зав. кафедри економіки підприємств
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
shvidanenko-go@mail.ru
Бородков Олександр Олексійович
студент 5-го курсу кафедри економіки підприємств
ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
eendems@gmail.com

АЛЬТЕРНАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ: ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИБІР

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ СТРАТЕГИИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ БИЗНЕСА: ОЦЕНИВАНИЕ И ВЫБОР

ALTERNATIVE STRATEGIES OF INNOVATIVE BUSINESS DEVELOPMENT: EVALUATION AND SELECTION

Анотація. В статті розглянуто сутність стратегії інноваційного розвитку та альтернативних варіантів її вибору. Запропоновано та охарактеризовано власний підхід до вирішення проблеми вибору, формування і реалізації альтернативної стратегії інноваційного розвитку бізнесу.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность стратегии инновационного развития и альтернативных вариантов ее выбора. Предложен и охарактеризован собственный подход к решению проблемы выбора, формирования и реализации альтернативной стратегии инновационного развития бизнеса.

Abstract. In this article the essence of innovative development strategy and alternative options have been reviewed. Authors have proposed and described their own approach to solving problems of selection, formation and implementation of the alternative strategy of innovative development of business.

Виявлені сучасні тенденції перспективного розвитку суб'єктів господарських відносин свідчать про об'єктивну необхідність інновацій в стратегічному управлінні підприємством. Сучасний успішний бізнес повинен бути гнучким та оперативно реагувати на виклики ринку. Не зважаючи на очевидність взаємозв'язку темпів стратегічного розвитку та інновацій, питання вибору ефективної стратегії інноваційного розвитку із варіантів альтернативних варіантів залишається вивченим фрагментарно, що і зумовлює актуальність даної проблеми.

Стратегія інноваційного розвитку підприємства є функціональною стратегією і має відображати його інноваційну політику, що дозволяє забезпечувати його конкурентний статус. Інноваційний розвиток підприємства є одним із його основних бізнес-процесів, але він неможливий без дотримання ряду умов, серед яких самою головною є максимальне використання компанією власного інноваційного потенціалу. Отже, стратегія інноваційного розвитку підприємства має відображати зміст та основні напрями даного процесу.

У загальному вигляді інноваційну стратегію можна охарактеризувати як певну логічну концепцію, на основі якої підприємство передбачає вирішити основні завдання, що стоять перед ним в інноваційній сфері діяльності [1, с. 27–28].

На наш погляд, стратегія інноваційного розвитку бізнесу – це така ключова стратегія, яка впливає на фінансово-економічні параметри підприємства. Вона має орієнтуватися на передбачення глобальних змін у зовнішньому середовищі функціонування підприємства, а також відіграє важливу роль у прийнятті рішень, спрямованих на зміцнення ринкових позицій і стабільний його розвиток у контексті інноваційності, інтелектуалізації та інформаційності.

Зазвичай прийнято виділяти наступальну і захисну стратегії інноваційного розвитку підприємства. Наступальна стратегія інноваційного розвитку підприємства розробляється як складова загальної стратегії (стратегії розширеного зростання). Використання даної стратегії забезпечує підприємству ринкове та технологічне лідерство шляхом створення та впровадження нової продукції. Дана стратегія передбачає активне проведення НДДКР, а тому підприємство повинне мати потужну науково-дослідну та дослідно-конструкторську базу. Досвід показує, що велике підприємство може придбати мале венчурне підприємство, що створило новий продукт з великим комерційним потенціалом. Захисна стратегія інноваційного розвитку підприємства (стратегія обмеженого зростання) спрямована на збереження своїх позицій на ринку і частіше за все пов'язана з додержанням життєвого циклу продукції, що випускається [4, с. 39–43]. У рамках даної стратегії звичайно прийнято виділяти дві стра-

тегічні альтернативи [3, с. 67–83]: технологічні рішення для підтримки життєвого циклу продукції, що випускається; обґрунтування і розробка системи заходів для довгострокового і короткострокового ведення конкурентної боротьби. Дані стратегічні альтернативи є одночасно і взаємовиключними, і взаємодоповнюючими, оскільки сприяють послідовності і стабільності протікання виробничого процесу на підприємстві. Наступальна інноваційна стратегія спрямована на розробку нових технологічних рішень для реалізації стратегії зростання в формі проникнення на ринок або диверсифікації.

Проте єдиної універсальної інноваційної стратегії не існує, оскільки кожне підприємство, навіть аналогічної галузі унікальне, тому і процес формування стратегії його діяльності також специфічний, і залежить від позицій на ринку, наявних ресурсів і потенціалу для розвитку.

Вважаємо за доцільне запропонувати загальний алгоритм формування і реалізації стратегії інноваційного розвитку будь-якого суб'єкта господарювання, використання якого дає можливість найбільш раціонально обґрунтувати її вибір. Даним алгоритм складається із таких етапів:

1. Стратегічний аналіз – встановлюються цілі та обґрунтовуються місія підприємства; проводиться діагностика стану зовнішнього і внутрішнього середовища;

2. Формування стратегічних інноваційних альтернатив:

2.1. Оцінювання наявного потенціалу інноваційного розвитку та перспектив його використання для компанії;

2.2. Визначення, з урахуванням ресурсного забезпечення та наявного інноваційного потенціалу, базових стратегій розвитку;

2.3. Розроблення та оцінювання альтернативних стратегій інноваційного розвитку бізнесу, вибір найбільш доцільної.

3. Інтеграція обраної інноваційної стратегії в систему менеджменту підприємства, розробка та доповнення новими індикаторами розвитку КРІ для збалансованої системи показників BSC;

4. Контроль за дотриманням визначеного напрямку інноваційного розвитку та вчасне коригування відхилень.

Актуальним є пропонування методичних принципів оцінювання та вибору інноваційної стратегії для виробничого підприємства. Логічно вони мають містити:

по-перше, оцінювання потенціалу інноваційного розвитку підприємства. У сучасній економічній науці і практиці, найчастіше в основу покладено виокремлення складових частин внутрішнього середовища організації, які й формують потенціал інноваційного розвитку (ПІРП). Такими складовими виступають ресурси організації (людські, матеріально-технічні, технологічні, інформаційні, фінансово-економічні тощо), які по суті впливають на величину інтелектуальних, виробничо-збутових, ринкових можливостей;

по-друге, визначення можливості адаптації наявного інноваційного потенціалу для імплементації конкретних стратегій розвитку, де за основний критерій береться результативність та ресурсне забезпечення діяльності компанії;

по-третє, безпосередньо вибір та інтеграція стратегії інноваційного розвитку в бізнес-модель підприємства.

За результатами проведеного дослідження, вважаємо, що альтернативну стратегію інноваційного розвитку бізнесу можна трактувати як сучасну форму стратегічного менеджменту, основним завданням якого є зростання вартості бізнесу, можливостей оперативного реагування на зміни в ринковому середовищі і використання їх для забезпечення ефективного господарювання на засадах інноваційності.

Отже, можна зробити висновок, що альтернативний підхід до розробки, вибору та використання інноваційної стратегії розвитку бізнесу дозволить уникнути вагомих ризиків і підвищити конкурентоспроможність підприємства.

Література

1. *Вергал К.Ю.* Теоретико-методологічні основи розробки стратегії інноваційного розвитку підприємства / К.Ю. Вергал // *Управління розвитком*. – 2008. – № 19. – С. 27-28.

2. *Вовчок С. В.* Теоретико-методичні основи формування та оцінки інноваційного потенціалу промислових підприємств / С. В. Вовчок : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04: Київ : Київський нац. унів. технологій та дизайну МОН України, 2009.

3. *Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. д-ра екон. наук, проф. Л. І. Федулової.* – К. : Основа, 2005. – 552 с.

4. Маркетингові аспекти управління інноваційним розвитком: монографія / за ред. д.е.н., професора С.М. Ілляшенка. – Суми: ТОВ «Друкарський дім «Папірус», 2014. – 480 с.
5. Михайлова Л.І. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Л.І. Михайлова, О.І. Гуторов, С.Г. Турчина, І.О. Шарко. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 234 с.
6. Радзівіло І. В. Механізм формування та розвитку інноваційного потенціалу промислового підприємства в системі антикризового менеджменту: комплексний підхід / І. В. Радзівіло // Збірник тез доповідей Всеукраїнська наук.-практ. конф., яка присвячена 75-річчю факультету економіки та менеджменту НметАУ «Економіка і управління у промисловості». – Дніпропетровськ : НМетАУ, 2010 – С. 73–75.
7. Mouhallab S., Standing Points of Innovation Capacity, / Sofia Mouhallab and Wei Jianguo/ Journal of Economics/ Business and Management, – 2015.– Vol. 4, No. 1,– p. 53–57.

УДК 339.137.22

Галина Євгенівна Ямненко

*кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємств
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
yamnenko@kneu.edu.ua*

Нікіта Владиславович Свістунюв

*магістр спеціальності «Економіка підприємства»
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
isl.nik.star@gmail.com*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ КАК ФАКТОР УВЕЛИЧЕНИЯ УРОВНЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

INNOVATIVE POTENTIAL AS A FACTOR OF INCREASE THE LEVEL OF COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES

Анотація. Розглядаються чинники підвищення конкурентоспроможності підприємства за рахунок наявного інноваційного потенціалу з конкретними прикладами.

Аннотация. Рассматриваются факторы повышения конкурентоспособности предприятия за счет имеющегося инновационного потенциала на конкретных примерах.

Abstract. The factors of increasing the competitiveness of the enterprise with help of the available innovative potential on specific examples.

Сучасна конкуренція в умовах мінливої ринкової кон'юнктури викликає складності щодо прогнозування майбутньої діяльності, а також під впливом науково-технічного прогресу, появи нових технологій та моделей ведення бізнесу, автоматизації та комп'ютеризації перетворилася на жорстку боротьбу, в якій підприємство, формуючи та використовуючи пакет наявних конкурентних переваг або зможе вдало завоювати частку ринку та успішно проводити підприємницьку діяльність, або буде змушене покинути ринок. Тому на сьогодні актуальним для підприємств є пошук нових та стабільних джерел конкурентних переваг, до яких можна віднести інноваційний потенціал підприємства.

В умовах української економіки невелика частка підприємств використовує інноваційний потенціал для підвищення рівня конкурентоспроможності, тому основним завданням даної роботи є окреслення деяких напрямків використання інноваційних ресурсів підприємств.

Необхідно розмежувати поняття інновація та новація. Новацією називають новий вид продукції, метод виробництва або технологію, яка стала результатом наукових досліджень або практичних розробок. Інновація – це новація, що була введена в сферу комерційного обігу, тобто практично освоєна [2].

Говорячи про інноваційний потенціал підприємства, необхідно чітко виділяти наявні у підприємства інновації, такі технології, процесні підходи до ведення бізнесу, систему організації або товарні особливості, які вже були введені в сферу виробництва і приносять підпри-